

Metrology for Intelligent Innovation

มาตรวิทยา...เพื่อนวัตกรรมอัจฉริยะ

Metrology for Intelligent Innovation

มาตรวิทยา...เพื่อนวัตกรรมอัจฉริยะ

ISBN : 978-616-12-0584-3

พิมพ์ครั้งที่ 1, พ.ศ. 2562

จำนวนพิมพ์ 3,000 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558

จัดทำโดย สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ (มว.)

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำ และดัดแปลง ส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือฉบับนี้
นอกจากได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น

มาตรวิทยา...เพื่อนวัตกรรมอัจฉริยะ (Metrology for intelligent innovation) - - ปทุมธานี :

สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ, 2562

40 หน้า : ภาพประกอบ

ISBN : 978-616-12-0584-3

1. มาตรวิทยา 2. วิทยาศาสตร์แห่งการวัด 3. นวัตกรรมอัจฉริยะ 4. หน่วยเอสไอ

ที่ปรึกษา อัจฉรา เจริญสุข

ดร.สิวินีย์ สวัสดิ์อารี

บรรณาธิการ ประสิทธิ์ บุบผาวรรณา

กองบรรณาธิการ ฐานิยา คัมภีรานนท์, วชิรพร กลิ่นขจร,

กลุ่มเพชร จันทรโคตร, ชนิกษา จันท์ศิริ

คำนิยม

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการวิจัยพัฒนา สร้างความรู้ใหม่ และการนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต ขณะที่การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็วในวงกว้างระดับโลก ที่ผ่านมา การส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้และทำความเข้าใจกับเรื่องราวใหม่ๆ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้สังคมพร้อมต่อการก้าวไปข้างหน้าอย่างเท่าทันโลก

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2522 ได้ทำหน้าที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนประเทศผ่านหน่วยงานวิจัยหลากหลายหน่วยงาน โดยมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ตลอดช่วงเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา และจะยังคงพัฒนาต่อไปเพื่อเป็นองค์กรหลักในการนำประเทศสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ และสังคมนวัตกรรม ในโอกาสครบรอบ 40 ปีของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในปี พ.ศ. 2562 ท่าน ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีดำริให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดทำ **“หนังสือชุดความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี”** เพื่อรวบรวมเรื่องราวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่น่าสนใจรวม 19 เรื่องไว้ในชุดหนังสือนี้

การจัดทำหนังสือ**มาตริวิทยา...เพื่อนวัตกรรมอัจฉริยะ**นี้ มุ่งหวังให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้เข้าถึงองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งยังเป็นโอกาสในการสร้างแรงบันดาลใจกับเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้เข้าใจถึงบทบาทและความสัมพันธ์ของวิทยาศาสตร์ในมิติต่าง ๆ ของการดำรงชีวิต

ผมขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือชุดนี้ทุกท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้และเล่มอื่นๆ ในชุด จะเป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และมีส่วนช่วยกระตุ้นให้เยาวชนและประชาชนไทยเกิดความสนใจหาความรู้วิทยาศาสตร์ในด้านอื่น ๆ ต่อไป

รองศาสตราจารย์สรนิต ศิลธรรม
ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มีนาคม 2562

คำนำ

มาตรวิทยา...เพื่อนวัตกรรมอัจฉริยะ: Metrology for Intelligent Innovation

เรากำลังก้าวเข้าสู่ **"โลกใหม่"** ก้าวสู่ยุคเปลี่ยนผ่านทางด้านอุตสาหกรรมที่ต้องการวิวัฒนาการไปสู่เศรษฐกิจอันมีรากฐานความคิดเชิงนวัตกรรมที่จะช่วยสร้างความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อตอบโจทย์ในยุคที่โลกเปลี่ยนไป ซึ่งการเปลี่ยนผ่านในครั้งนี้จำเป็นต้องวางโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นรูปธรรม ซึ่งการวางโครงสร้างพื้นฐานที่สมบูรณ์แบบจะเป็นตัวเชื่อมโยงไปสู่การบูรณาการที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกไปตลอดกาล ประเทศไทยในฐานะประเทศกำลังพัฒนา ต้องมีการปรับตัวตามกระแสที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเครื่องมือที่สนับสนุนศักยภาพด้านอุตสาหกรรม เนื่องจากเรายังเป็นฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรมที่หลากหลายแห่งหนึ่งของโลก ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพให้เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **"ระบบมาตรวิทยา"** หรือ **"วิทยาศาสตร์แห่งการวัด"** อันเป็นหัวใจสำคัญที่ก่อให้เกิดคุณภาพ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างศักยภาพ ส่งเสริมขีดความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรม และที่สำคัญช่วยสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และความคิดเชิงนวัตกรรมให้เกิดขึ้นจริง

การจัดทำหนังสือ **มาตรวิทยา...เพื่อนวัตกรรมอัจฉริยะ (Metrology for Intelligent Innovation)** นี้ มว. ไม่ได้เพียงมุ่งหวังที่จะฉายภาพการทำงานของระบบมาตรวิทยาที่มีต่ออุตสาหกรรม เศรษฐกิจและสังคมเท่านั้น แต่เรามุ่งหวังที่จะสร้างแรงบันดาลใจให้แก่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้เกิดความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของมาตรวิทยาอันจะเป็นเครื่องมือชิ้นสำคัญที่ช่วยติดปีกให้ความคิดสร้างสรรค์ของพวกเขาโลดแล่นออกมาจากโลกแห่งจินตนาการ ซึ่งการที่เราจะได้ผลลัพธ์ใหม่ๆ จากวิธีคิดแบบเดิมนั้น ย่อมเป็นไปได้ยาก ดังนั้นการที่เราจะนำพาประเทศไทยก้าวข้ามผ่านแนวคิดแบบเดิมนั้น เราจำเป็นต้องส่งเสริมความคิดเชิงนวัตกรรมให้แก่คนรุ่นใหม่ ปลุกฝังแนวคิดและสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องของการวัด การใส่ใจคุณภาพ เพราะพวกเขาจะเป็นพลังสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนนวัตกรรมอัจฉริยะต่อไปในอนาคต

สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ (มว.)
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สารบัญ

บทนำแห่งนวัตกรรมอัจฉริยะ

6

นวัตกรรมอัจฉริยะ:สร้างสรรค์อนาคต	7
ขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรม	10

สร้างสรรค์การวัดสู่นวัตกรรมอัจฉริยะ

12

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม “วัดได้ สร้างได้ พัฒนาได้”

Quantum Technology	13
นาฬิกาอะตอมซีเซียม	14
นาโนเทคโนโลยี	16
ก้าวไกลไปกับเทคโนโลยีการวัดแสง	18
การบริหารจัดการพลังงานด้วยเทคโนโลยีการวัด	19
สร้างศักยภาพด้วยการวัด Ultrasound	20
TRM (Thailand Reference Material)	22
Functional Food ทางเลือกใหม่เพื่ออาหารสุขภาพ	23
TRM เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดี	24
TRM ยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อม	25

มาตรวิทยากับการพัฒนาประเทศ

26

มาตรวิทยา...วิทยาศาสตร์แห่งการวัด	27
หน่วยเอสไอ...หน่วยวัดเดียวกันยอมรับทั่วโลก	28
100 ปี...มาตรวิทยาไทย	30
ทิศทางการขับเคลื่อนภารกิจของ มว. เพื่อก้าวสู่ประเทศไทย 4.0	32

มาตรวิทยาส่งเสริมวัฒนธรรมคุณภาพสู่สังคมไทย

34

มาตรวิทยาเพื่อผลิตภาพและศักยภาพอุตสาหกรรม	35
มาตรวิทยาพื้นฐานสร้างสรรค์เทคโนโลยีใหม่	36
มาตรวิทยาเพื่อสังคมคุณภาพ	38

ปัญญาประดิษฐ์ที่มีความฉลาดอย่าง
อัจฉริยะสามารถทำงานเหมือนมนุษย์

ความสามารถส่งการควบคุมใช้งาน
อุปกรณ์และสิ่งต่างๆ ผ่านทาง
เครือข่ายอินเทอร์เน็ต

อากาศยานไร้คนขับ
(Unmanned Aerial Vehicle: UAV)

"Internet of Things: IoT"

"Artificial Intelligence: AI"

"Blockchain"

"Augmented Reality: AR"

การเชื่อมโยงระบบโครงข่าย
การทำธุรกรรมต่างๆ โดยไม่ต้อง
ผ่านสถาบันการเงินเป็นตัวกลาง

ภาพเสมือน 3 มิติ จำลองสู่โลก
เสมือนจริงดูผ่านกล้องโดยตรง

เทคโนโลยีหุ่นยนต์ที่เป็นเครื่องจักรกล
มีระบบควบคุมและทำงานอย่างอัจฉริยะ
เพื่อช่วยการทำงานของมนุษย์

การจำลองสภาพแวดล้อมทำให้เกิด
การรับรู้และตอบสนองได้เสมือนจริง
โดยใช้อุปกรณ์รับชมที่รับสัญญาณ
จากคอมพิวเตอร์

การผลิตชิ้นงานแบบ 3 มิติ ที่สามารถ
จับต้องและนำไปใช้งานได้จริง

"Robot"

"3D Printing"

Virtual Reality: VR

การสร้างนวัตกรรมอัจฉริยะเหล่านี้ นอกจากจะต้องใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการสร้างสรรค์ผลงานแล้ว องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญและขาดไม่ได้ในการสร้างนวัตกรรม คือ **"มาตรฐานวิทยา"** หรือ **"วิทยาศาสตร์แห่งการวัด"** เพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากล สร้างความได้เปรียบเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งในอุตสาหกรรมหรือกลุ่มธุรกิจเดียวกัน เปรียบเสมือนว่า... เมื่อคุณวัดได้ ก็สามารถสร้างได้ และพัฒนาต่อยอดได้ ดังนั้น การวัดจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างนวัตกรรม

ขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรม

สังคมมนุษย์เรานั้นมีความต้องการที่หลากหลายเพื่อการดำรงชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามยุคสมัยที่จะพัฒนาให้ประเทศมีความเจริญรุ่งเรือง ดังเช่น ในปัจจุบันที่ประเทศไทยมีการพัฒนาประเทศในรูปแบบของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม เราเชื่อว่าการมีนวัตกรรมที่ดีนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การผลิตนวัตกรรมจะต้องมีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ อันเป็นหัวใจสำคัญในการแก้ไขหรือสามารถพัฒนาด้วยนวัตกรรม โดยเฉพาะ **“นวัตกรรมอัจฉริยะ”** ที่มีความเป็นเลิศโดยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยบนพื้นฐานความเป็นวิทยาศาสตร์ที่สามารถประยุกต์ใช้งานได้จริง

ประเทศไทย 4.0

THAILAND 4.0

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนานวัตกรรม วิทยาศาสตร์เป็นการศึกษาเรื่องราวของปรากฏการณ์ธรรมชาติที่นักวิทยาศาสตร์หรือบุคคลสำคัญ ของโลกสามารถไขความลับของธรรมชาติ จนเป็นพื้นฐานความคิดที่ สร้างเครื่องมือต่างๆ เพื่อพัฒนาให้เป็นเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยจากการนำเอา วิทยาการที่เกี่ยวกับศิลปะในการใช้วิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ใน ทางปฏิบัติได้จริงจนสามารถพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมต่างๆ ในการผลิตผลิตภัณฑ์และ บริการดีๆ มาถึงทุกวันนี้ และสามารถตอบโจทย์ของมนุษย์เราที่นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น อันเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศของเรา

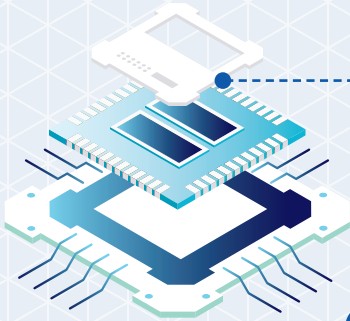
สร้างสรรค์การวัด สู่นวัตกรรมอัจฉริยะ

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

Quantum Technology

ควอนตัมเทคโนโลยี เป็นเทคโนโลยีที่ใช้ปรากฏการณ์ทางควอนตัมฟิสิกส์ ปัจจุบันเรานำมาประยุกต์ใช้งานด้านต่างๆ เช่น ทราบซิสเตอร์ในหน่วยประมวลผล เครื่องสแกน MRI เป็นต้น ในอนาคตนักวิทยาศาสตร์จะสามารถควบคุมปรากฏการณ์ทางควอนตัมฟิสิกส์ได้ ทำให้การประยุกต์ใช้งานทำได้มากขึ้น เช่น

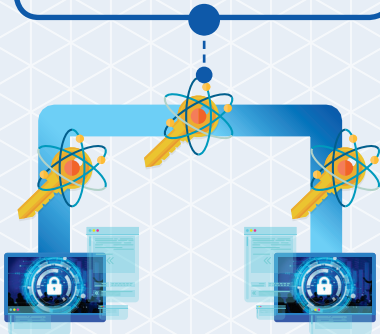

Computer Quantum

ควอนตัมคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีความสามารถในการประมวลผลได้รวดเร็วกว่าคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก

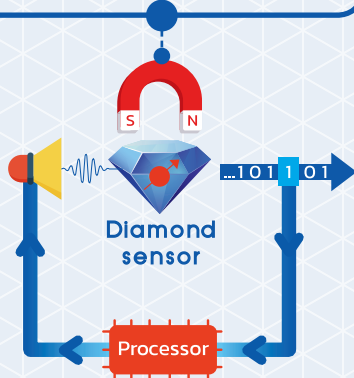
Quantum Key Distribution

การแจกจ่ายรหัสควอนตัม ทำให้การติดต่อสื่อสารมีความปลอดภัยมากขึ้น การโจรกรรมข้อมูลทำได้ยากขึ้น

Quantum Sensor

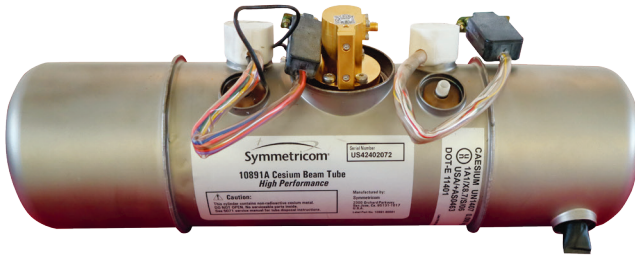
ตัวรับรู้เชิงควอนตัม เป็นอุปกรณ์ที่สามารถตรวจวัดค่าต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น สนามแม่เหล็ก แรงโน้มถ่วง สนามไฟฟ้า เป็นต้น ทำได้อย่างแม่นยำมากยิ่งขึ้น

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

นาฬิกาอะตอมซีเซียม

นาฬิกาอะตอมซีเซียมของประเทศไทย มีความแม่นยำในระดับ 3×10^{-14} หรือจะต้องใช้เวลาถึง 1 ล้านปีนาฬิกาถึงจะเดินคลาดเคลื่อน 1 วินาที

“วัดได้ สร้างได้ พัฒนาได้”

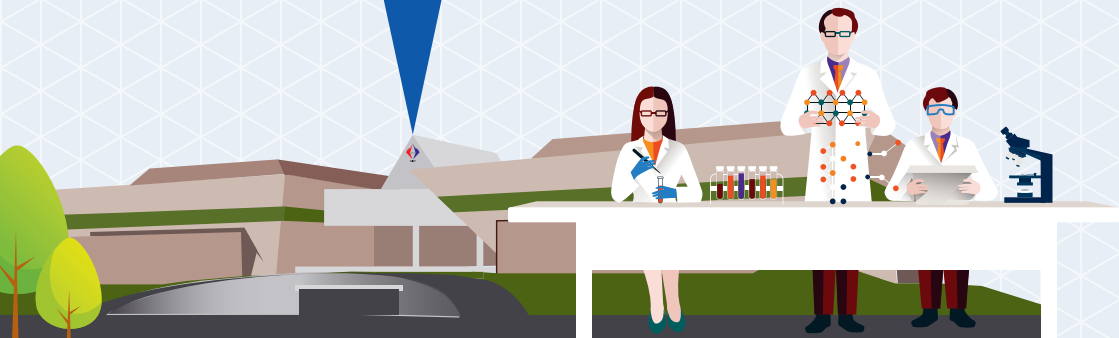
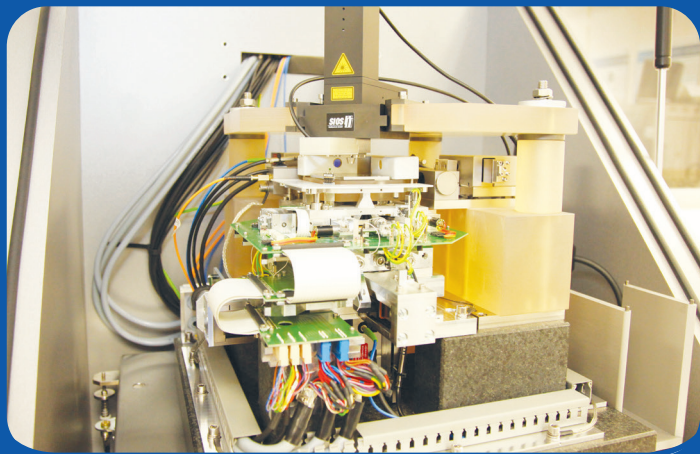
ความสามารถการวัดเวลาอะตอมซีเซียมเป็นส่วนสำคัญต่อเทคโนโลยี GNSS (Global Navigation Satellite System) ต่อการพัฒนาการประยุกต์ใช้งานด้านต่างๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

นาโนเทคโนโลยี

เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการ การสร้างหรือการวิเคราะห์วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักรหรือผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดเล็กในระดับนาโนเมตร (ประมาณ 1-100 นาโนเมตร) รวมถึงการออกแบบและการประดิษฐ์เครื่องมือ เพื่อใช้สร้างหรือวิเคราะห์วัสดุในระดับที่เล็กมากๆ ส่งผลให้โครงสร้างของวัสดุ หรืออุปกรณ์ มีสมบัติพิเศษขึ้นและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

“วัดได้ สร้างได้ พัฒนาได้”

ขนาด 1 นาโนเมตรนั้นมีขนาดเล็กกว่าเส้นผ่านศูนย์กลางของเส้นผมมนุษย์ถึง 80,000 - 100,000 เท่า โดยขนาดสิ่งของที่เล็กที่สุดที่มนุษย์สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่านั้นมีขนาดประมาณ 10,000 นาโนเมตร ดังนั้น ขนาด 1 นาโนเมตรจึงเป็นสิ่งที่เราไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าหรือแม้แต่เครื่องมือวัดต่างๆ ไป ดังนั้น การที่จะสามารถมองเห็นและวัดขนาดของวัสดุที่มีขนาดระดับนาโนเมตรได้นั้น จำเป็นต้องใช้เครื่องมือวัดที่มีความเฉพาะทางและต้องอาศัยกระบวนการมาตรฐานสูง จึงจะได้ผลการวัดที่มีความถูกต้องและแม่นยำ

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

ก้าวไกลไปกับเทคโนโลยีการวัดแสง

การบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีการวัด

อาคารอัจฉริยะ:

อาคารอัจฉริยะออกแบบโดยอาศัยแนวคิดของการใช้ประโยชน์จากพลังงานสะอาดที่สามารถหมุนเวียนได้ในธรรมชาติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและผลิตรองเสียที่น้อยที่สุด โดยอาศัยเทคโนโลยีทางการวัดในการควบคุมและติดตามกระบวนการต่างๆ ภายในอาคารอย่างเหมาะสม

Smart Farm

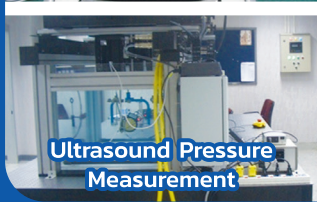
เป็นการทำการเกษตรในรูปแบบใหม่ที่มีการบริหารจัดการข้อมูลต่างๆ อาทิ อุณหภูมิ ความชื้น (ในดินและในอากาศ) แสง ลม น้ำฝน เป็นต้น เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจและวางแผนการทำเกษตรยุคใหม่ ด้วยเครื่องมือหรือเทคโนโลยีการวัดที่ต้องเชื่อถือได้ โดยมาตริวิทยาจะเป็นพื้นฐานสำคัญให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

สร้างศักยภาพด้วยการวัด Ultrasound

“คลื่นเหนือเสียง” หรือเป็นที่รู้จักกันดีในอีกชื่อหนึ่งว่า “อัลตราซาวนด์” เป็นคลื่นเสียงชนิดหนึ่ง ที่มีความถี่สูงเกินกว่า 20,000 เฮิรตซ์ ซึ่งเกินกว่ามนุษย์จะสามารถได้ยิน การใช้ประโยชน์จากคลื่นอัลตราซาวนด์ จะอาศัยหลักการเดินทางของคลื่นและการสะท้อนกลับเมื่อคลื่นเคลื่อนที่ผ่านตัวกลางคนละชนิดกัน โดยความสามารถในการทะลุผ่านวัตถุนั้น จะขึ้นอยู่กับขนาดความถี่ที่ใช้งาน ด้วยเหตุนี้เอง คลื่นอัลตราซาวนด์จึงถูกนำมาประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในด้านเครื่องมือการทดสอบแบบไม่ทำลาย (Non-Destructive Testing) ของวัสดุชนิดต่างๆ ในระบบอุตสาหกรรม รวมทั้งเครื่องมือทางการแพทย์ที่ใช้ในการตรวจวินิจฉัยและรักษาโรค

“วัดได้ สร้างได้ พัฒนาได้”

การเสริมสร้างศักยภาพด้วยการวัด Ultrasound สามารถรองรับมาตรฐานความถูกต้องด้านการตรวจวัดการสีกกร้อน รอยร้าว การแตกร้าว รองรับงานด้านอุตสาหกรรมคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี อุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติผ่านระบบท่อส่งพลังงาน อุตสาหกรรมระบบแรงดันไอน้ำ (Boiler) และอุตสาหกรรมการบินและอากาศยาน รวมทั้งโรงไฟฟ้า เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มของการส่งออกสินค้าให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในตลาดโลก รวมทั้งรองรับงานด้านอุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร ที่เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยให้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub) สร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจให้แก่ลูกค้าชาวไทยและชาวต่างชาติ ด้วยการเป็นผู้นำด้านมาตรฐานทางการแพทย์แบบครบวงจรได้อย่างยั่งยืน

มาตรฐานวิธีการทดสอบระบบรางรถไฟด้วย Ultrasonic Rail Inspection รองรับอุตสาหกรรมด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์

มาตรฐานวิธีการทดสอบแบบไม่ทำลายด้วย Non-Destructive Ultrasonic Inspection รองรับงานอุตสาหกรรมปิโตรเคมี อุตสาหกรรมก๊าซผ่านระบบท่อส่งพลังงาน อุตสาหกรรมด้านระบบแรงดันไอน้ำและอุตสาหกรรมการบินและอากาศยาน

มาตรฐานวิธีการทดสอบ/สอบเทียบเครื่องมือวัด High Intensity Focused Ultrasound และมาตรฐานวิธีการทดสอบ/สอบเทียบเครื่องมือวัด Diagnostic Ultrasound เพื่อรองรับงานด้านอุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

TRM (Thailand Reference Material)

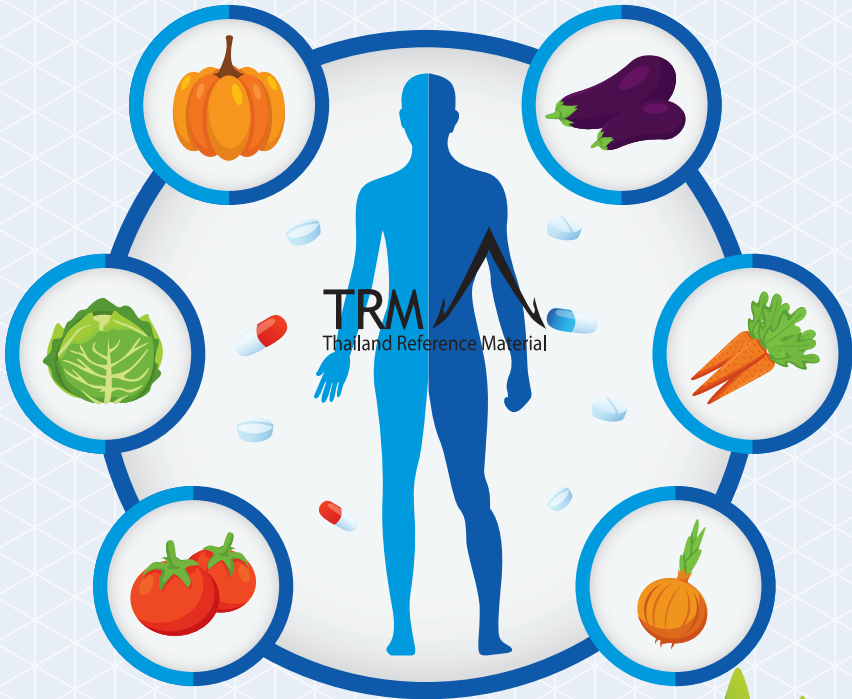
TRM คือ ชื่อทางการค้าของวัสดุอ้างอิงรับรองที่ผลิตโดยสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติหรือหน่วยงานอื่นภายในประเทศที่สถาบันมอบหมาย

วัสดุอ้างอิง/วัสดุอ้างอิงรับรองเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อห้องปฏิบัติการวิเคราะห์และทดสอบ ใช้สำหรับ 1) สอบเทียบเครื่องมือ 2) ตรวจสอบความใช้ได้/ยืนยันความถูกต้องของวิธีทดสอบ และ 3) ควบคุมคุณภาพของวิธีการทดสอบ ทำให้ห้องปฏิบัติการของประเทศไทยสามารถวิเคราะห์ทดสอบได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพตามมาตรฐานในระบบสากล

Functional Food ทางเลือกใหม่เพื่อสุขภาพ

Functional Food จะมีส่วนประกอบ หรือที่เรียกว่า functional ingredients ที่ให้ผลโดยตรงในการเสริมการทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกาย และป้องกันโรคต่างๆ ได้ ซึ่งผลิตภัณฑ์ต่างๆ ต้องมีการผลิตที่ถูกต้อง ปลอดภัย มีคุณภาพและปลอดภัย ต้องมีการระบุชนิดและปริมาณของสารประกอบที่ให้ผลดีต่อสุขภาพร่างกายของผู้บริโภค ซึ่งต้องอาศัยวัสดุอ้างอิงรับรองในการตรวจวัดให้มีความถูกต้องแม่นยำ เป็นที่น่าเชื่อถือ

วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

TRM เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดี

ค่าของผลการวัดจากห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ จะถูกนำไปใช้ในการวินิจฉัยโรค การรักษา และตรวจติดตามผลการรักษา ซึ่งค่าที่ได้ อาจมีการเบี่ยงเบนจากค่าจริง ดังนั้น วัสดุอ้างอิงรับรองทางด้านการแพทย์จึงมีความสำคัญในการสนับสนุนการเปรียบเทียบมาตรฐานการวัดทางการแพทย์ของประเทศ ให้มีความถูกต้อง แม่นยำ และสามารถเปรียบเทียบผลการวัดกันได้ ซึ่งสามารถช่วยในการรักษาผู้ป่วยที่เกิดจากการวินิจฉัยโรคผิดพลาดจากค่าการวัดไม่ถูกต้องได้

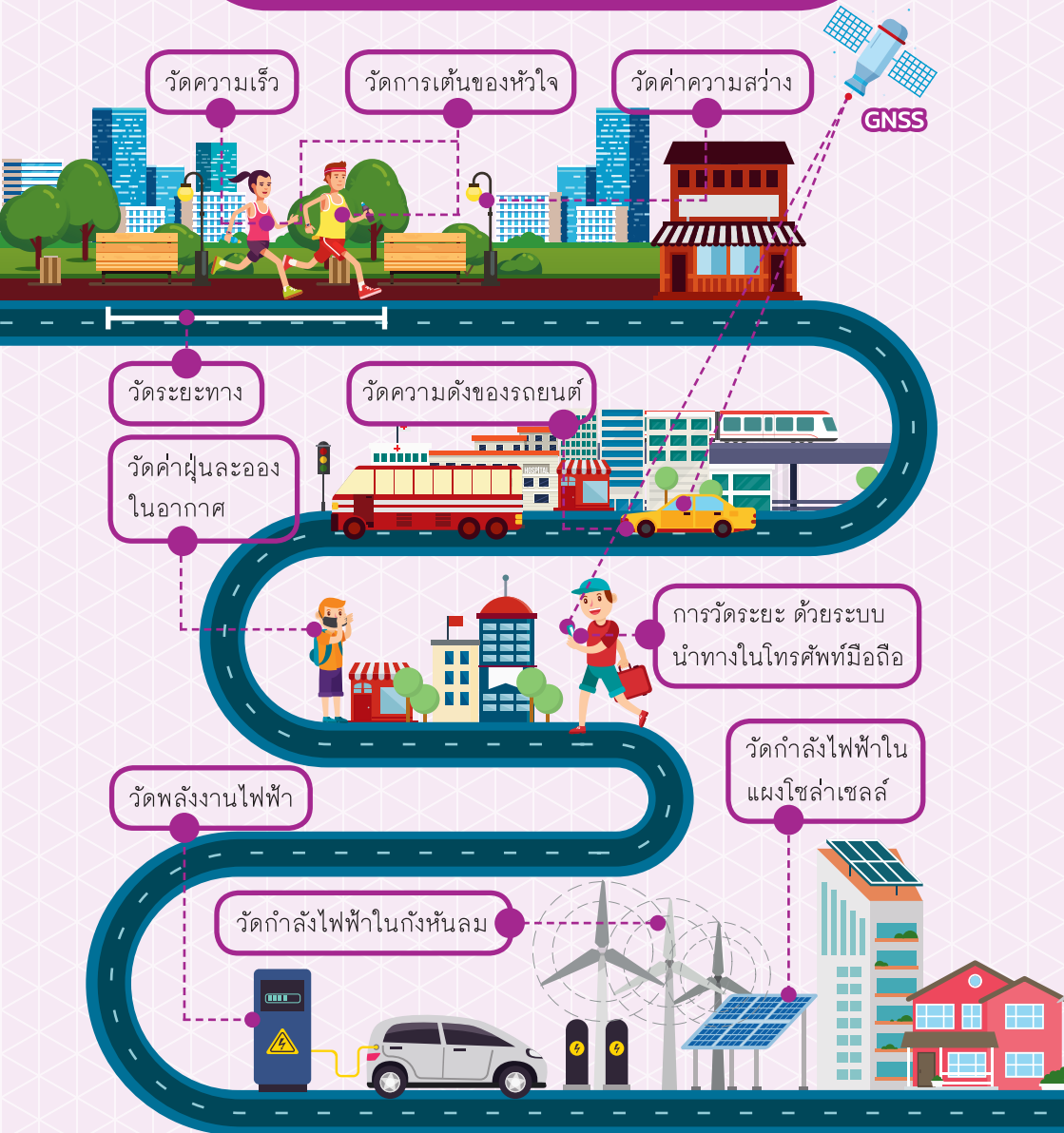

TRM ยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อม

วัสดุอ้างอิงรับรองสำหรับการตรวจวัดทางด้านสิ่งแวดล้อม ทางวัสดุ และ สารมาตรฐาน เป็นวัสดุอ้างอิงรับรองมาตรฐานที่ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์และทดสอบใช้ในการวิเคราะห์และทดสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาทิ สารปนเปื้อนในแม่น้ำ การปล่อยควันดำของโรงงาน ยานพาหนะในเมืองหลวง เป็นต้น เพื่อให้ผลการวัดที่ถูกต้องและเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี

มาตรวิทยากับการพัฒนาประเทศ

มาตรวิทยา...วิทยาศาสตร์แห่งการวัด

มาตรวิทยา หรือ วิทยาศาสตร์แห่งการวัดที่ถูกต้องและแม่นยำ เป็นวิชาว่าด้วยการวัดที่มีมาช้านานและมีความสำคัญมากในชีวิตประจำวันของมนุษย์ หากไม่มีการวัดก็คงไม่สามารถอธิบายลักษณะหรือปรากฏการณ์ต่างๆ ได้ ไม่สามารถทำการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกันได้ ในการวัดต้องใช้เครื่องมือต่างๆ แล้วแต่ปริมาณที่ต้องการจะวัด เช่นเมื่อต้องการวัดความยาวก็อาจใช้ตลับเมตร ไม้เมตร หรือไม้บรรทัด ถ้าจะชั่งน้ำหนักก็ใช้เครื่องชั่ง หรือถ้าจะจับเวลาก็ใช้นาฬิกา เครื่องมือแต่ละชนิดมีหน่วยวัดหรือสเกลที่ได้รับการเทียบมาตรฐานแล้วต่างๆ กันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ว่าจะใช้วัดปริมาณของสิ่งใด ผู้วัดควรเลือกเครื่องมือและสเกลให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด เช่น ในการวัดความยาวของเชือกเส้นสั้นๆ อาจใช้ไม้บรรทัดที่มีหน่วยเป็นมิลลิเมตร แต่ถ้าต้องการวัดระยะทางยาวๆ ก็ควรใช้ตลับเมตรหรือสายวัดที่มีหน่วยเป็นเมตรหรือเซนติเมตร เมื่อโลกพัฒนาขึ้นมาตรวิทยาก็มีพัฒนาการตามไปด้วย เช่น ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้มนุษย์สามารถสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง ใช้ศึกษาวัสดุที่มีขนาดเล็กมากๆ ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าและวัดขนาดได้ในระดับนาโนเมตร ซึ่งมีค่าเท่ากับหนึ่งในพันล้านส่วนของเมตร ไปจนถึงสิ่งต่างๆ ที่มีขนาดใหญ่ที่เรพบเห็น อาทิ อาคาร บ้านเรือน ตึกสูง สะพาน กำแพงเมืองจีน ปิรามิด เป็นต้น

วัดความแรงของสัญญาณอินเทอร์เน็ต

วัดกำลังไฟฟ้า

วัดความเร็ว/ความสูง

วัดมิเตอร์ไฟฟ้า

วัดเวลา

หน่วยเอสไอ...หน่วยวัดเดียวกันยอมรับทั่วโลก

การค้าขายระหว่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศมีการพัฒนา เนื่องจากมีเศรษฐกิจที่ดีจากการค้าขาย และองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้เกิดความเป็นธรรมในการค้าขาย คือ หน่วยวัด การชั่งตวงวัด และความถูกต้องแม่นยำของเครื่องมือที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก

ในปี ค.ศ. 1875 ได้มีการจัดตั้ง **สำนักงานชั่งตวงวัดระหว่างประเทศ** ชื่อภาษาฝรั่งเศส **“Bureau International des Poids et Mesures: BIPM”** และภาษาอังกฤษ **“International Bureau of Weights and Measures”** เป็นองค์กรมมาตรวิทยา ระดับโลกที่ทำหน้าที่เป็นสถาบันมาตรวิทยาระหว่างประเทศ เพื่อดำเนินงานทางด้านวิชาการให้กับที่ประชุมใหญ่ของสนธิสัญญาเมตริก ตั้งอยู่ในชุมชน Sèvres ใกล้กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส มีความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการวัดระหว่างประเทศของประเทศสมาชิก

ได้มีการประชุมร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกและนำไปสู่สนธิสัญญาเมตริกที่มีใจความสำคัญว่าให้สร้างมาตรฐานต้นแบบที่มีคำจำกัดความชัดเจนสำหรับเป็นหน่วยวัดพื้นฐาน 7 หน่วย ที่ได้ตั้งชื่อระบบของหน่วยวัด ประกอบด้วยหน่วยวัดพื้นฐานที่เรียกว่า **"International System of Units"** หรือ **"SI Units"** มีมาตรฐานและหน่วยวัดในระบบเดียวกันที่สามารถอ้างอิงกลับมาได้หรือที่เรียกว่าความสามารถสอกลับได้ทางการวัด (Measurement Traceability)

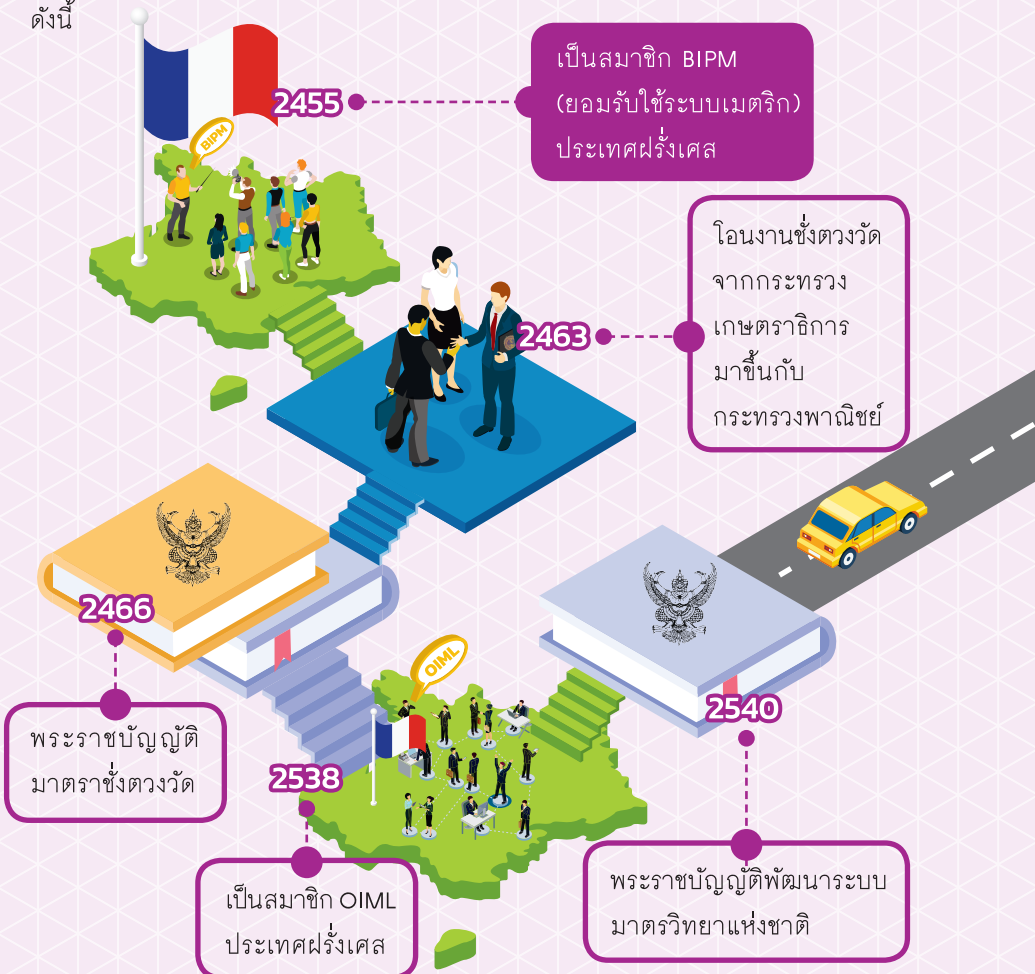
หน่วยเอสไอ คือ หน่วยของการวัดที่มีพื้นฐานมาจากปริมาณของหน่วยวัด โดยการทำให้เป็นจริงจากคำจำกัดความของแต่ละปริมาณพื้นฐาน

ตารางระบบของหน่วยวัดพื้นฐาน (Base Units)

ปริมาณ	หน่วยรากฐาน	สัญลักษณ์
ความยาว (Length)	เมตร (metre)	m
มวล (Mass)	กิโลกรัม (kilogram)	kg
เวลา (Time)	วินาที (second)	s
กระแสไฟฟ้า (Electric Current)	แอมแปร์ (ampere)	A
อุณหภูมิอุณหพลวัต (Thermodynamic Temperature)	เคลวิน (kelvin)	K
ความเข้มของการส่องสว่าง (Luminous Intensity)	แคนเดลา (candela)	cd
ปริมาณสาร (Amount of Substance)	โมล (mole)	mol

100 ปี...มาตรวิทยาไทย

ปี พ.ศ. 2555 มาตรวิทยาไทยครบรอบ 100 ปี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยได้มีการพัฒนามาตรวิทยาอย่างต่อเนื่องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรมอันเนื่องมาจากการแลกเปลี่ยนหรือการค้าขายระหว่างกันในโลกปัจจุบัน โดยมีเหตุการณ์ที่สำคัญดังนี้

BIPM : สำนักงานชั่งตวงวัดระหว่างประเทศ OIML : องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายชั่งตวงวัด

1 มิถุนายนเป็นวัน
สถาปนากการก่อตั้ง
สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ (มว.)

ลงนาม MRA (Mutual Recognition
Arrangement) ประเทศฝรั่งเศส

พระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด
(ฉบับปรับปรุงและแก้ไข)

1st CMC (Calibration
Measurement Capability)

สาขาไฟฟ้าและ
ความถี่เป็นสาขาแรก

2541

2542

2546

2549

เปิดอาคาร
ห้องปฏิบัติการ
"อาคารผดุงมาตร"
จ.ปทุมธานี

2559

พระราชบัญญัติ
พัฒนาระบบ
มาตรวิทยาแห่งชาติ
(ฉบับที่ 2)

กระทรวงวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีได้
ออกประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเรื่อง
กำหนดมาตรฐาน
แห่งชาติเกี่ยวกับหน่วย
การวัดปริมาณเครื่องมือ
อุปกรณ์ และวัสดุอ้างอิง
ที่ใช้ในการวัดปริมาณ

2561

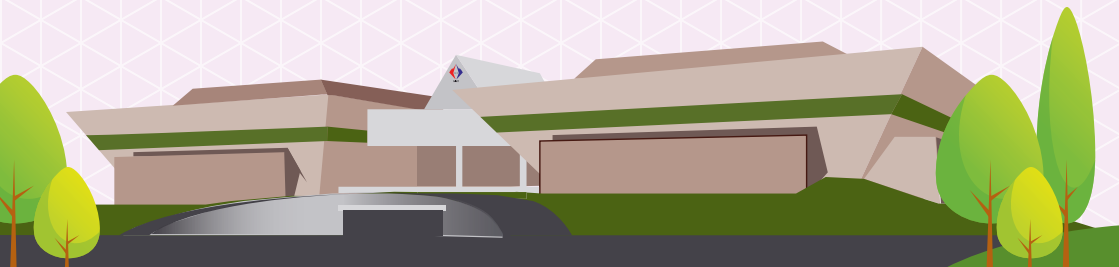
มว. เข้าร่วมพิจารณาและลงมติยอมรับ
การเปลี่ยนนิยามใหม่ ณ ประเทศฝรั่งเศส
เพื่อความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยีและนวัตกรรมในอนาคต

เปิดอาคารห้องปฏิบัติการทางเคมีและชีวภาพ
"อาคารมาตรอ้างอิง" จ.ปทุมธานี

ทิศทางกำรขับเคลื่อนกำรกิจของ มว. เพื่อก้าวสู่ประเทศไทย 4.0

ประเทศไทย 4.0 นับเป็นรูปแบบใหม่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ด้วยความมุ่งหวังที่จะหลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลาง ด้วยบริบทดังกล่าวโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศที่ใช้นวัตกรรมเป็นตัวนำ จึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าเพื่อสู่การสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น นวัตกรรมและบริการที่มีมูลค่าเหล่านั้นจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าปราศจากโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ อันประกอบด้วย การมาตรฐาน การทดสอบ การตรวจสอบ รับรอง การกำกับดูแลตลาดเพื่อสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค และที่สำคัญคือระบบมาตรวิทยาของประเทศ

สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ มีบทบาทในการสร้างความสามารถด้านการวัดของประเทศ เพื่อถ่ายทอดมาตรฐานการวัดที่ถูกต้องสู่ภาคการผลิตและบริการ พร้อมๆกับการสร้างการยอมรับความเท่าเทียมกันของมาตรฐานการวัดประเทศไทยกับมาตรฐานการวัดระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันกับการก้าวสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ของภาคการผลิต ที่เกิดขึ้นพร้อมกับการปรับเปลี่ยนนิยามของระบบหน่วยวัดระหว่างประเทศ อันเป็นผลมาจากการวิจัยวิธีการวัดใหม่ที่อาศัยปรากฏการณ์ควอนตัมเป็นพื้นฐานสำหรับมาตรฐานของหน่วยมูลฐาน เพื่อรองรับงานด้านคว่ำทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม อุตสาหกรรมการผลิตและการค้าระหว่างประเทศ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการปกป้องสิ่งแวดล้อมโลก

ทิศทางการดำเนินงานของสถาบันจึงต้องมุ่งสร้างความเข้มแข็งด้านการพัฒนา มาตรฐานการวัดเพื่อรองรับการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ที่ต้องการความถูกต้องทางการวัด การตรวจสอบที่แม่นยำยิ่งขึ้น อาทิ การพัฒนานาฬิกาอะตอมเชิงแสง การพัฒนา นวัตกรรมการวัดทางมิติสำหรับอุตสาหกรรมยุคใหม่ มาตรฐานการวัดสำหรับรองรับ ระบบยานยนต์อัจฉริยะ และระบบขนส่งสมัยใหม่ โครงการผลิตวัสดุอ้างอิงสำหรับตรวจสอบ คุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร ระบบการวัดอัตโนมัติสำหรับสนับสนุน ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อเพิ่มผลิตภาพผู้ประกอบการ การพัฒนามาตรฐานเพื่อสนับสนุนการประเมินและรับรองผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และ นวัตกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต และสถาบันยังต้องเน้นการสร้างความสามารถ และศักยภาพของบุคลากรด้านมาตรวิทยาของประเทศอีกประการหนึ่ง

ด้วยแนวทางการขับเคลื่อนดังกล่าวสถาบันหวังเป็นอย่างยิ่งว่ามาตรวิทยาที่เป็น ส่วนหนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพ จะเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมประเทศ ให้ไปสู่เป้าหมายการปรับเปลี่ยนสู่ประเทศไทย 4.0 อย่างสัมฤทธิ์ผลในที่สุด

นางอัจฉรา เจริญสุข
ผู้อำนวยการสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ

มาตรวิทยาเพื่อสร้างผลิตภาพ และศักยภาพอุตสาหกรรม

สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติมีความมุ่งมั่นในการสร้างมาตรฐานการวัด เพื่อถ่ายทอดความถูกต้องของการวัดไปสู่ภาคการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อสร้างผลิตภาพ (เพิ่มความสามารถทางการผลิต) และศักยภาพอุตสาหกรรม ที่ได้นำเทคโนโลยีมาตรวิทยาไปเพิ่มผลิตภาพการผลิต เพิ่มผลิตภาพแรงงาน และเพิ่ม ศักยภาพผู้ประกอบการ

พัฒนาระบบการวัดที่เหมาะสม
เพื่อลดการใช้พลังงาน และ
ลดของเสียจากกระบวนการผลิต

การปรับปรุงกระบวนการผลิต
ด้วยเทคโนโลยีมาตรวิทยา

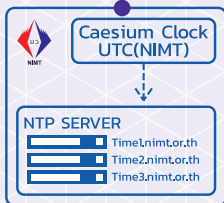

การสร้างทักษะทางการวัดให้
กับแรงงาน

มาตรวิทยาพื้นฐานสร้างสรรคเทคโนโลยีใหม่

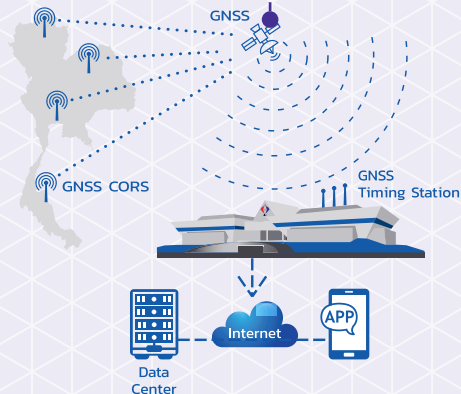
สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติมีการพัฒนาศักยภาพทางการวัดให้มีมาตรฐานการวัดที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ที่เป็นส่วนสำคัญในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ให้กับประเทศ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การถ่ายทอดเวลามาตรฐานประเทศไทยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศเข้าสู่สังคมดิจิทัล

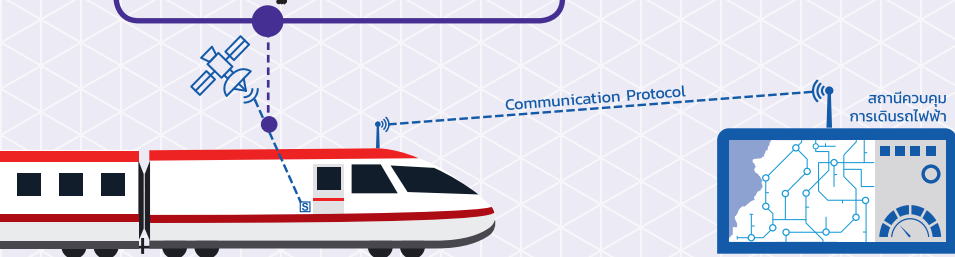

วิธีการถ่ายทอดเวลาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

สร้างสถานีเวลารับสัญญาณดาวเทียมนำทางสากล (Global Navigation Satellite System Timing Station) เพื่อรองรับระบบโลจิสติกส์ และระบบข้อมูลการบริหารจัดการน้ำ

การพัฒนามาตรฐานการวัดเพื่อรองรับระบบราง

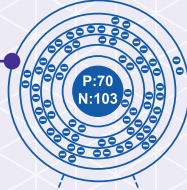
เซนเซอร์

(วัดระยะห่างระหว่างรถไฟกับสถานี, วัดความเร็วของขบวนรถ, วัดความสิ้นเสี้ยน ๖๕๔)

การพัฒนานาฬิกาอะตอมเชิงแสงด้วยไอออนเย็บของธาตุ Ytterbium (Yb) เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงนิยามของหน่วยฐาน (SI Units) และเป็นพื้นฐานที่สำคัญของหน่วยฐานต่างๆ เช่น ความยาว มวล อุณหภูมิ กระแสไฟฟ้า และความสว่าง นอกจากนี้ยังใช้เป็นเวลามาตรฐานประเทศไทย ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)

Yb Ion Clock

NQI Thailand Standard Time

Redefinition SI Units

ผลิตภัณฑ์อ้างอิง TRM เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมพลังงานและอุตสาหกรรมอาหาร

มาตรการวิทยาเพื่อสังคมคุณภาพ

สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ ได้ประยุกต์ใช้งานด้านมาตรวิทยา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ความปลอดภัย ความเป็นธรรม และสุขอนามัยของประชาชน

ผลิตวัสดุอ้างอิง เพื่อตรวจสอบการปนเปื้อนในอาหาร

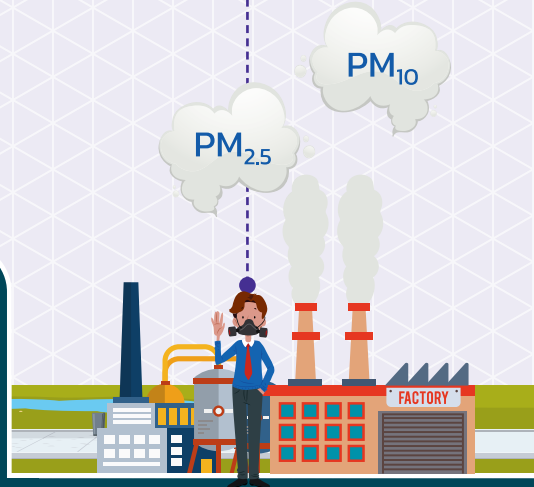
สร้างมาตรฐานการชั่งน้ำหนัก ร่วมกับสำนักงานกลางชั่งตวงวัด กรมการค้าภายใน

พัฒนามาตรฐานการทดสอบอาหารฮาลาล ผลิตวัสดุอ้างอิงสำหรับการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานอาหารฮาลาล

จัดทำคู่มือการทดสอบเครื่องมือวัดทาง
การแพทย์ร่วมกับกรมสนับสนุนบริการ
สุขภาพ และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ตรวจวัดความถูกต้องของเครื่องตรวจวัด
คุณภาพอากาศ (ฝุ่นละอองในอากาศ)
ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ

ด้านการบังคับใช้กฎหมายร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมควบคุมมลพิษ
อาทิ ตรวจวัดเครื่องวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดโดยวิธีเป่าลมหายใจ ตรวจวัด
เครื่องตรวจวัดเสียง / เครื่องตรวจวัดควันดำ (ยานพาหนะ)

Metrology for Intelligent Innovation

มาตรวิทยา...เพื่อนวัตกรรมอัจฉริยะ

- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เล่ม 35 เรื่อง มาตรวิทยา
- มาตรวิทยาเบื้องต้น, สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ, กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 100 ปี...มาตรวิทยาไทยเปิดทางสู่อาเซียน 2015, Metrology Info, July-August 2012, Vol 14, No. 68
- หนังสือครบรอบ 20 ปี แห่งการสถาปนาสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ
- สมุดปกขาวโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ
- หนังสือนวัตกรรมมาตรวิทยา 2561
- หนังสือ TRM (Thailand Reference Material)
- <https://th.wikipedia.org/wiki/วิทยาศาสตร์>
- <https://th.wikipedia.org/wiki/เทคโนโลยี>
- <https://th.wikipedia.org/wiki/นวัตกรรม>
- <https://www.youtube.com/watch?v=M2Tsbzf1vgc>
- <https://www.bipm.org/en/about-us/>